

IN MEMORIAM

Tihomir Kovačević – Tihi (25. srpnja 1948. – 12. siječnja 2024.)

Mladen Garašić

Član izvršnog odbora Union Internationale de Speleologie (UIS)

Pružio sam traženo povjerenje i prihvatio privilegiju koju mi je ponudila obitelj Tihomira Kovačevića Tihog te se prihvatio časne, ali za mene jako odgovorne i teške prijateljske obveze, da budem jedini govornik na njegovom ispraćaju na Krematoriju u Zagrebu 17. siječnja 2024. u 10 sati.

U ovom kratkom prikazu pripremljenom za speleološki časopis *Subterranea Croatica*, nemoguće je spomenuti ili istaknuti sve važne, bitne ili značajne detalje iz života Tihomira Kovačevića Tihog. Za to bi trebalo ispisati i pripremiti jednu zasebnu podeblju publikaciju.

Tihomir Kovačević Tihi rođen je u Danilovgradu, u Crnoj Gori, 25. srpnja 1948. godine, a već s nekoliko mjeseci života seli se s majkom Martom u Zagreb. Prvo živi na Cvjetnom naselju, a kasnije na Peščenici. Školovao se u Zagrebu gdje je nakon gimnazije završio i Šumarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu te postao diplomirani inženjer šumarstva. Radio je u Kinološkom savezu Hrvatske obavljajući dužnosti tajnika i urednika stručnog glasila *Moj pas*. Kasnije, prelaskom na posao u Lovački savez Hrvatske, postaje novinar, a potom i glavni i odgovorni urednik časopisa *Lovački vjesnik*. Vičan pisanju i dobrom poznavanju fotografije bio je i dopisnik *Večernjeg lista* i *Vikenda*,

Tihomir Kovačević-Tihi | Foto: arhiva DDISKF

te urednik časopisa *Magnum* i *Kult. Radio* je i u JU Baraćeve spilje u Rakovici.

Njegove su brojne aktivnosti ostavile tragove u kinološkim, lovačkim, foto-grafskim, umjetničkim, novinarskim i drugim krugovima. U svom djelovanju u Kinološkom savezu Hrvatske, pored ostalog, ostat će zabilježen kao onaj koji je iznimno pridonio da pasmina tornjaka bude međunarodno prihvaćena kao hrvatska autohtona pasmina.

I u svijetu umjetnika pokazao je svoju originalnost. Skoro na svaku veću speleološku ekspediciju zvao je svoje prijatelje i poznanike umjetnike, slikare, kipare te osnivao nove slikarske kolonije povezujući na terenu umjetnost sa speleologijom. Skupljajući brojne umjetničke radove izrađene na ekspedicijama nastala je kolekcija ili speleološka galerija s više od 40 umjetničkih slika s motivima spilja, krša i vode. Naziv je te sačuvane kolekcije ALTI, prema imenu Tihoga i njegovog sina Alana.

Sudjelovao je u osnutku nekoliko ekoloških udruga za zaštitu voda i krša, npr. Čuvari Korane, Bužimski izvori, Bukovi Zrmanje, a bio je voditelj više ekoloških akcija. Osnovao je i Prvi Hrvatski speleološki dom u Novoj Kršlji.

Najveći doprinos njegovim radom zabilježen je i ostvaren u speleološkim krugovima. Bio je speleolog, instruktor speleologije, vrstan speleo fotograf, voditelj u više od dvadeset međunarodnih speleoloških i speleoronilačkih ekspedicija u Hrvatskoj i Crnoj Gori. Ostvareni rezultati s tih ekspedicija zauvijek će ostati zabilježeni kao posebno i teško ostvarivi, i to ne samo u vremenu kada su nastali. Tu su brojna istraživanja najdubljih speleoloških objekata na Durmitoru, na Velebitu i u Gorskom kotaru, te istraživanja najduljih objekata u hrvatskom kršu ispunjenih vodom (Kordun, Lika, Gorski kotar...), ronjenja u najdubljim krškim izvorima u ovome dijelu svijeta... Njegovo

Tihi na ulazu u jamu na Vjetrenim brdima (Crna Gora) | Foto: Mladen Garašić

aktivno djelovanje kao instruktora speleologije u Hrvatskom speleološkom savezu (HSS) i Komisiji za speleologiju Hrvatskog planinarskog saveza (KSHPS) ostavilo je značajan utjecaj na mnogim mlađim generacijama speleologa, naročito u speleo ronjenju. Bio je i jedan od prvih speleologa koji je aktivno godinama sudjelovao u istraživanjima kaverni u hrvatskom kršu, na gradilištima autocesta i drugdje.

Bio je dugogodišnji predsjednik udruge Dinaridi DISKF iz Zagreba te član uredništva znanstvenog časopisa *Spelaeologia Croatica* i *Subterranea Croatica*. Bio je član Komisije za speleoronjenje UIS-a (1997. – 2001.).

Sudjelovao je u uređivanju i projektiranju za turističke posjete nekoliko špilja u Hrvatskoj (Vrelo kraj Fužina, Strašna pećina na Dugom otoku, Baraćeve špilje u Novoj Kršlji, Đurovića špilja na aerodromu Čilipi,

Kraljica Bukovice kod Zrmanje). Dao je idejno rješenje i temelje za pećinski park i etnoselo Trnovo u Crnoj Gori te je o tome napisao knjigu.

Osobno mi je posebno drago da sam mu u speleološkom djelovanju i ja u tome na neki način pomogao. Tihoga sam prvi put sreo i upoznao – baš u podzemlju. Njegov kolega s fakulteta, a moj dobri speleološki prijatelj, pozvao je i doveo, a da ja to nisam znao unaprijed, dvojicu studenata kolega da posjete neku spilju, u sklopu naše tadašnje speleološke škole. Ja sam u međuvremenu sa svojom grupom bio već u podzemlju i fotografirao dijelove Mijatove jame. Bio sam iznenađen da su nam u posjetu stigla i dvojica novih koje nisam očekivao. Jedan od njih me mnogo ispitivao o fotografiji i opremi za speleo fotografiju, a ja sam mu opširno odgovarao. Bilo je to 6. travnja 1975. godine. Oni su zatim sa svojim vodičem krenuli prema površini, a mi,

ostali, nastavili smo s fotografiranjem.

Dvije godine kasnije (u proljeće 1977.) formalno sam upoznao Tihoga kada je pohađao speleološku školu i doznao da smo se mi već prije dvije godine susreli u podzemlju. Bio je baš onaj kojega je posebno zanimalo fotografiranje u podzemlju. Čudna koincidencija.

Naše prvo povezivanje nije bila speleologija, već fotografija. Zajedno smo kasnije snimali i izrađivali fotografije u tamnoj komori ili kod njega ili kod mene, prvo c/b, a kasnije i u boji.

Zbir okolnosti htio je da Tihi već koncem 1977. i početkom 1978. godine prema meni izkaže posebno prijateljstvo koje tada nisam očekivao niti od mnogih drugih. Ja sam mu od tada sve svoje dotašnje speleološko znanje uz prijateljstvo počeo nesebično poklanjati. Speleologija je od tada postala naš zajednički duboki interes koji smo, pored ostaloga, potvrđivali i kroz zajednički osnutak novih speleoloških udruga, što je

u to vrijeme bilo gotovo nezamislivo. Osnovali smo Speleološki odsjek Sutjeska (1978.), Društvo za istraživanja i snimanja krških fenomena – DISKF (1980.) te kao vrhunac i nadogradnju Hrvatski speleološki savez HSS (1998.). Praktički, cijele smo dane bili zajedno razmišljajući o novim akcijama, ekspedicijama, društvenim aktivnostima, novim članicama i članovima...

Tihi je bio onaj koji je okupljao ljude, onaj koji ih je vodio, bio je alfa pojedinac, organizator... Poznao sam njegovu dušu, koja je bila osjećajna, pa čak i ponekad plaha, ali bezgranično darežljiva svima koji su trebali ikoju pomoć. Osjećaj za pravednost i širina pristupa ljudima bile su njegove vrline.

Drago mi je je da sam mu malo pomogao i u stvaranju posebne slike o Rokinoj bezdani, kako je znao govoriti – njegove posebne „opcesije“. Ondje je također ostvario vrlo značajne speleološke rezultate.

Proveli smo tisuće sati zajedno pod zemljom. Zajedno smo istraživali

najdublje i najdulje speleološke objekte u našoj domovini, a bili smo i u najduljoj spilji svijeta Mammoth Cave system davne 1981. godine. Zajedno smo prvi počeli istraživati kaverne u tunelima (1991.).

Bili smo i u nekoliko velikih spilja u Zapadnoj Virdžiniji, na koje je uvijek mislio slušajući pjesmu *Country Roads take me Home* na našim akcijama. Sudjelovao je i na trima svjetskim speleološkim kongresima te na trima u našoj zemlji. Sudjelovao je u izradi desetaka speleoloških filmova, a održao je desetak izložaba speleoloških fotografija. Napisao je i objavio nekoliko knjiga. Svoju osebnost prikazao je u knjizi haiku poezije pod nazivom *53. Opus sreće*.

Wish you were here.

Ostala je velika nenadoknativa praznina u speleologiji odlaskom Tihomira Kovačevića Tihog.

Hvala ti, Tihi, na svemu.
Tvoj Gara